

DYRE SPILLERE: Sportsvasking kan være et sannsynlig motiv når de virkelig store pengene bytter eiere, skriver artikkelforfatteren. Her er PSG's Lionel Messi som blir presentert foran lagets kamp mot Strasbourg søndag. **FOTO: FRANCOIS MORI**

Et økonomisk mess(i)

SPORTSVASKING

Bernt Arne Bertheussen
professor i strategi og økonomi, UiT
Norges arktiske universitet

DEN VESLE argentineren Lionel Messi (170 centimeter på strøpelesten) er den største stjerna på den internasjonale fotballhimmelen. Han danser ballett med en fotball mellom føttene mens motspillerne står der som saltstøtter. Som bevis for sin overlegne dyktighet har Messi vunnet flere gullbatter og gullstøvler i karrieren enn noen annen. Han er også den som har bidratt mest til å gjøre fotballklubben Barcelona til en global merkevare. For to år siden genererte klubben mer enn syv milliarder norske kroner i inntekter. Det var mest av alle.

DE SVIMLENDE inntektene var likevel ikke tilstrekkelige til å dekke enda større kostnader. Det var spillerlønninger som sved mest på pungen. Klubben pådro seg et underskudd på mer enn én milliard i 2020-sesongen. I medlemseide Barce-

lona blir underskuddene finansiert av lån. Den samlede gjelda var på nesten fem milliarder dette året. Men nå har det det spanske fotballforbundet sagt stopp. Barcelonas uvørne pengebruk har ikke bare skadet klubben selv. Den har også bidratt til en lønnsgalopp som har ødelagt for alle de andre klubbene i fotballpyramiden.

MESSIS KONTRAKT med Barcelona gikk ut på dato nå i sommer. Selv om Messi sa seg villig til å halvere lønna for å kunne fortsette å spille for klubben han kom til i 2004 som 17-åring, ble arbeidsforholdet terminert. Klubben fikk ikke lenger lov til å undergrave de økonomiske tyngdelovene i spansk fotball. På en tårevåt pressekonferanse i Barcelona sa Messi farvel til supporterne sine.

MEN SØRGEPERIODEN ble kortvarig. Bare tre dager senere dukka han opp på nok en pressekonferanse, men nå i Paris. Humøret var flere hakk bedre. Han hadde funnet seg en ny arbeidsgiver i Frankrikes største

klubb, Paris Saint-Germain (PSG). Franske klubber er ikke underlagt like strenge krav til økonomisk edruskap som de spanske. PSG er dessuten de facto eid av den søkkrike oljestaten Qatar. Rapporten sier at araberne kunne tilby Messi en lønns pakke på opp mot én milliard kroner netto etter skatt. Riktignok for to års arbeid. Og han fikk en opsjon på et ekstra år. I PSG får Messi anledning til å leke seg på gressmatta sammen med kronprinsene sine Neymar og Mbappe. Kan det bli særlig bedre? Paris-klubben har gjort plass til nye trofeer i skapet sitt. Glansen fra en Champions League-pokal er særlig forlokkende.

DEN OVERDREVNE pengebruken i fotballen er neppe økonomisk motivert. Til det er regnskapstallene som klubbene legger fram årlig for bedrøvelige. Å drive med underskudd kan imidlertid være sportslig motivert. Vi vet at det er en sterk positiv relasjon mellom beløpene som blir brukt på spillere og klubbens tabellplassering. Det

økonomiske overforbruket kan derfor hellige klubbens sportslige formål. Sportsvasking kan være et tredje og kanskje mer sannsynlig motiv når de virkelig store pengene bytter eiere.

SPORTSVASKING FINNER sted når en person, et selskap eller en nasjonalstat benytter sport til å forbedre et dårlig omdømme. På nasjonalt plan kan sportsvasking rette oppmerksomheten vekk fra et regime som ikke respekterer demokratiske rettigheter. Men også enkeltindivider og selskaper kan bruke sportsvasking til å skjule forhold som ikke tåler dagens lys.

SPORTSVASKING ER ikke et nytt fenomen. Allerede i 1934 brukte Mussolini fotball-VM til å sportsvaske fascistregimet sitt. Hitler fulgte opp to år senere med å arrangere sommer OL. Militærjuntaen i Chile var vertskap for fotball-VM i 1978. Kommunistregimet i Sovjet stod bak sommer-OL i 1980. De dopingbefengte vinterlekene i Russland ble avholdt av Putin i

2014. Til neste år er det Qatar sin tur til å arrangere fotball-VM. Dette blir da gjort i et land uten fotballkultur og med et klima som tvinger kampene til å bli spilt i utakt med de europeiske sesongene. Dette styresettets middelalderske forhold til arbeidsløshet har fått mye oppmerksomhet i vestlige media. Hvilken strategi kunne vel da passe bedre enn å plastre omdømmesåret sitt med å hente Lionel Messi til Qataraide PSG?

DETER trist at idretten generelt og fotballen spesielt lar seg misbruke til sportsvasking. Dette er i utgangspunktet en aktivitet som bidrar til bedre folkehelse, godt samhold og topp underholdning for svært mange. Idretten risikerer å svekke sin legitimitet når den lar seg kjøpe av hvem som helst og bruke til hva som helst bare prisen er høy nok. I det lange løpet kan imidlertid seriøse sponsorer og en betydelig del av publikum snu ryggen til fotballen. Da kan kampen være over.